

Β5

nov

MAU

Σ. Σ. Μαυρομήνους

Περὶ
Παρατύπων καὶ Παρανόμων
Γάμων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Εκδόσεις εν τη Εταιρεία* ΑΘΗΝΑΝ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει
1893

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚ 144
ΑΡ 2142

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΤΥΠΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΓΑΜΩΝ

Τῇ Ἱερᾷ καὶ Ἀγίᾳ, τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Συνόδῳ, καὶ τῷ Σεβαστῷ Μικτῷ Ἐθνικῷ Συμβουλίῳ εὐπράττειν καὶ τὸν, τῆς θείας Ἀληθείας, ὀρθοτομεῖν, λόγον.

Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, Ἐπίτιμοι Σύμβουλοι.

Ἀφ' ὅτου, ἄνωθεν, ὑπὸ τῆς Θείας Χάριτος καὶ κηδεμονίας τῆς Ὑψίστης, Κωνσταντίνος ὁ Πρῶτος, ὁ τῶν Ρωμαίων Αυτοκράτωρ, Ὁ μέχρις ἐκείνης τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, ὡς ἅπαντες οἱ, Αὐτοῦ κρατικοὶ Προκάτοχοι, τὰ εἰδῶλα, λατρεύον, εἰς τὸ Βυζάντιον, κατέχρας, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, τὸν θεῖον λόγον, ἐμπνευσθεῖς, σὺν τῇ εὐσεβεῖ καὶ τῇ Θεοπνευστῇ Αὐτοῦ Μητρὶ, τὴν ὅλως, Εἰδῶλον, ὕλικήν λατρεῖαν, ἀποπτύσας, διὰ τοῦ ἱεροῦ βαπτίσματος, τὸν ἐκ τῆς προπατορικῆς, τῆς περικοπῆς, ἀναρτίκας, ρύπον, ἀποπλυνόμενος καὶ εὐχρῶς, καθαρισθεῖς, τὸ ψυχροσπότηριον, Χριστοῦ τοῦ Σωτῆρος, ὡς εἰκὸς, δάγμα, ἡσπάσατο.

Τὸ δὲ Βυζάντιον, λαμπρῶς οἰκισθὲν, περ' Αὐτοῦ καὶ μεγαλοπρεπῶς, κηλοπισθὲν, τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ, τῷ κλεινῷ, ἐξωραίσας, Κωνσταντινούπολιν, πανδήμως ἀπεκάλεσεν, ἐκκλησιαστικαῖς εὐχαρίαι τελεταῖς, θρησκευτικῶς, ἐγκαινιάσας.

Ταύτην δὲ τὴν, κατὰ πάντα, θαυμασίαν καὶ ζηλωτὴν Πόλιν, τὴν Βασιλεύουσάν τῶν Πόλεων, βραδύτερον, ἐπικληθεῖσαν, ὡς Πρωτεύουσάν τῆς τε Ὑλικῆς καὶ πνευματικῆς τῆς Αυτοκρατορίας, Δυνάμει, κηρυχόμενος, ταύτην, ὡς Καθέδραν τῆς καθόλου Χριστιανωσύνης, ἀπεδείξατο.

Ἐκ δὲ τῆς αἰφνηδίου τε καὶ ἀπροσδοκήτου, τῶν πάντων, μετατροπῆς ταύτης καὶ μεταβολῆς, τὴν Κωνσταντινούπολιν, βρα-

δύτερον, Θεολόγων ἱστοριογράφων παῖδες, ταύτην, Νέαν Ρώμην, ἀπεκάλεσαν, οὕτως ὡς οἱ, ἐν Εὐρώπῃ, βέβηλοι ἱστοριογράφοι, τὴν Ἐθνικὴν τῆς παντοκράτορος Ρώμης, Αυτοκρατορίαν, πρὸς διάκρισιν, τὸ κάτω Κράτος—*Bas Empire*—ὠνόμασαν, πρὸς ἐνδείξιν τῆς, εἰς τὸ Βυζάντιον, τῆς ἄνω τῆς Ρώμης, Αυτοκρατορίας, μεταβιβάσεως. Ταύτην δ', ὁ, διὰ τὰς μεγαλουργίας καὶ τὰ κατορθώματα Αὐτοῦ, τὰ μέγαρα, Κωνσταντίνος, Ὁ Μέγας, ἐπικληθεῖς, τὴν ἀξιόλογον ἰδιόκτιστον αὐτοῦ Πόλιν, βεβαιώσας, ἐπὶ τὰ κρείττω, θαυμασίως, προήγαγε, ταύτην πολυκριθιωτέραν αὐτῆς, διὰ τοῦ ἀβέστοι, ὁσημέραι, πληθυσμοῦ τῶν οἰκητόρων, καὶ διὰ τῶν σοφῶν Αὐτοῦ θεσφῶν καὶ τοῦ προσθευτικοῦ Αὐτοῦ πνεύματος, μονοῦ, ὡς πασίγνωστον, Παντοκράτορα, ἀπεδείξατο, ὁ θεσπέσιος, καὶ ὡς πλείστας χιλιάδας ἐνικυτῶν, τοιαύτην, διαμείνας καὶ δοξασθεῖσαν.

Ἀλλὰ, μετὰ τὸν μετέπειτα χρόνον, φεῖ! κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος, ἐν τῇ Μεγάλῃ Πόλει τοῦ Κωνσταντίνου, πάντων... ἐκ τῆς ρωσῶνης καὶ τῆς διαρκοῦς φιληθῆναι εὐδαμονίας, ἐχρειωθέντων, ὅλως, καὶ τῶν, μετὰ τινος γενεᾶς, τῶν διχοδόχων τοῦ ἐνδόξου Κτίτορος τῆς Μεγάλῃς τῶν Πόλεων,... ἐκφυλισθέντων, αἰσχροῦς ἀνισχυνηθέντων, καὶ κατ' αὐτῶν τῶν κασιγνήτων, τέκνων τε καὶ γονέων, ἀνηλεῶς, κακουργούντων, καὶ ἀνοσίως ἐξυβρίζοντων, καὶ δεινῶς βασανιζόντων, ὁ Μέγας καὶ Δίκαιος Θεός, δικαίως, ὀργισθεῖς, καίπερ, τῶν Ἀγίων Πατριάρχων τοιούτων, οἳ ἦσαν, Γρηγόριος ὁ Μέγας Θεολόγος, καὶ ὁ αὐστηρὸς τὰ ἥθη, καὶ ἀτρόμητος τὴν καρδίαν, ὁ μέλιτος ἡδίων, τὸν λόγον, Χρυσόστομος ὁ Πάνυ, τῶν Ἀγίων καὶ Σοφῶν Πατέρων, ὁ Κορυφαῖος, ἐν τῷ, ἀπὸ τοῦ Θρόνου, τοῦ, μέχρι τῶν ἡμετέρων ἡμερῶν, ἐν τοῖς Πα-

τριαρχείοις, ὡς ἐκ θαύματος, διατηρηθέν-
τος, καὶ ὑπὸ τινος τῶν, τοῦ ἡμετέρου
Συλλόγου ἐπιτηδεῖων Καλλιτεχνῶν, καὶ
κομψῶς, ἐν τῷ Περιοδικῷ, γραφέντος, καὶ
σοφῶς, περιγραφέντος, ἅτε δὴ, τοῦ ἀνδρὸς
ἐκείνου, δεινοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμε-
τέρων Μνημείων, Ἀρχαιολόγου, ὄντος,
καὶ ἀρίστου Καλλιτέχνου, ὡς, ἐκτὸς τῆς
ἄλλης αὐτοῦ φιλοσόφου καὶ θεολογικῆς
σπουδῆς, καὶ ἐκ τῶν, ἐν τῇ, τῶν Ἀθηνῶν,
τῆς Καλλιτεχνίας καὶ τῶν ὠραίων τε-
χνῶν, Σχολῇ, εὐδοκίμου φοιτητοῦ, γενομέ-
νου, καὶ οὐπερ, δυστυχῶς, νῦν τοῦνομα,
τὴν ἐμὴν, διαφεύγει, γηραιὴν μνήμην.

Ἄλλ' ἐπανελέσθωμεν, εἰ ἂν βούλοισθε,
Σεβάσμιοι Ἱεράρχαι, εἰς τὰ, ἐκ τῆς, εἰς
Κωνσταντινουπόλιν, ἀπὸ τῆς Ρώμης, σὺν
τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλη-
σιαστικῆς Ἀρχῆς, καταβάσεως, προξενη-
θέντα—τοῦθ' ὅπερ, οἱ τῆς Ρώμης Πάππαι,
βαρέως φέροντες, γῆν καὶ θάλατταν, ἀκα-
μάτως ἀνεκίνουν, τὰ πάντα μηχανευόμε-
νοι, ὅπως ταύτην, καταβάλοντες, τὴν
πρεστέραν ἀνωτάτην θρησκευτικὴν Κυριαρ-
χίαν, τὴν δεσποτικὴν, ἀναλάβωσιν, ὡς
καὶ πρότερον.

Ἄλλ' ἐν τοσούτῳ, τοῦ χρόνου προϊόν-
τος, καὶ τῆς Κάτω Αὐτοκρατορίας, καὶ
τῆς γηρασάσης καὶ παρακμασάσης, τὸ
κοινὸν τοῖς θνητοῖς, παθούσης, δυστύχη-
μα, τὸ τῆς ἐξαχρειώσεως καὶ καταστρο-
φῆς, καὶ τῆς μονονοῦκ ἐξοντώσεως, τῆς
καθόλου, ὡς, μετὰ τινων αἰώνων παρέλευ-
σιν, ὅσημέραι προοδευούσης τῆς ἐξαχρειώ-
σεως καὶ διαφθορᾶς, εἰς τὸν κολοφῶνα
τῆς ἀδοξίας ἐκπέσασα ἡ Αὐτοκρατορία,
τὸν ἔσχατον τῆς ἐξαφάνσεως, ἐκπνεύσασα
στόνον, ἀπέθανε καὶ ἐκ τῆς βίβλου τῶν
ζώντων ἀπηλείφθη . . . .

Οὕτω γὰρ φιλεῖ γίνεσθαι τὰ τοῦ Κό-
σμου, ἐς αἰὲ φθαρτὰ καὶ ἐξίτηλα καὶ μο-
νονοῦκ διαβάτικα μὲν, ἐν μέρει, ὄντα,
αἰώνια δ' ἐν τῷ ὅλῳ, ὡς διαδεχόμενα ἄλ-
ληλα, ὄντα.

Καὶ ὡς τὸ ἄτομον, οὕτω, καὶ τὸ συλ-
λήβδην, τῶν ἀνθρώπων ἄθροισμα, γεννᾶ-
ται, ζῇ, ἀκμάζει καὶ, τέλος, θνήσκει, ὑφ'
ἐτέρου, διαδεχόμενον. Τὰὐτὸν, ἔθνεσιν ὁ-
λοκλήροις καὶ Αὐτοκρατορίαις, ἐξ ἀρχῆς

τῆς τοῦ Σύμπαντος ὑπάρξεως, ζυμβαίνει
καὶ γίγνεται . . .

Ματαίως, ὁ τῶν Θεολόγων πρῶτιστος,
ὁ μέγας τοῦπίκλην, Γρηγόριος ἀπὸ τοῦ
Θρόνου, ἐφώνει : Ὡ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί !
ποῖ βαίνετε ; στῆτε, σωφρωνίσθητε !
αὐτάνδρος γὰρ, ἡ τῆς Ἐκκλησίας ὁλκᾶς,
ἐν τῷ χειμῶνι τῶν κοσμικῶν παθῶν
καὶ τῇ, τῶν παροίκων ναυκλήρῳ, ἀκη-
δία καὶ μέθῃ, τῇδε ἀκχεῖσε, κυμαινόμενοι,
σφοδρῶς, μέχρι ναυαγίου, ἀπώλοντο. Μα-
ταίως, ὁ τῶν Πατριαρχῶν, μελίρρητος
Χρυσόστομος, οὐπερ, ἐκ στόματος, μέλιτος
ἡδίων, ἐν τοῖς Αὐτοῦ λόγοις, ἔρρεεν αὐδῇ,
τὴν Αὐτοκράτειραν Εὐδοξίαν, τὴν, ἔργοις
τε καὶ λόγοις, τῆς εὐθείας καὶ κοσμίας,
παρεκτραπέισαν, ὁδοῦ, τῆς Ὑψηλῆς Αὐ-
τῆς θέσεως καὶ περιωπῆς, ἐπιλήσμων, αὐ-
στηρῶς, νουθετεῖν ἐτόλμα, ὁ Μακάριος, ἐπὶ
τῷ γεναίῳ, τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτῆς,
Κάθισμα, καὶ ἀξίωμα, εὐπρεπῶς, ἐπανι-
δρυθῆναι, ὁσίως, προτρέπων—ἡδ' Αὐτο-
κράτειρα, φύσει καὶ θέσει, ἀλαζῶν καὶ
ἐκδικητικῇ, ἀντὶ τοῦ, ταῖς συνήθεσι καὶ
ψυχασωτηρίοις, τοῦ Παναγίου, ἀληθῶς,
ἐκείνου τοῦ ἡλίου Ἀρχιποιμένος, ὑπεῖται,
ζυμβουλαῖς, μακρινῶς ὀργισθεῖσα, τὸν
Πατριάρχην, μακρὰν τῆς ἑδρᾶς καὶ τοῦ
λογικοῦ Αὐτοῦ, Ποιμνίου, ὑπερόριον, ποιή-
σασα, ἀναιδῶς, κατὰ πολὺν χρόνον, ἐν τῇ,
τῆς ἐξορίας, θλίψει καὶ ἀπελπισίᾳ, γοε-
ρῶς, στενάζειν, ἠνάγκασε, μέχρις οὔ, πάλιν
ὁ αὐτοκράτωρ, καμφοβὴς κ' εὐδοκήσας
εἰς Κωνσταντινουπόλιν, πρὸς τὸ πατριαρ-
χεῦειν, ἐπανεκαλέσατο, ἐκεῖνον, εὐμενῶς,
καὶ τὴν καταβεβαρυμένην αὐτοῦ, καρδίαν,
ἀνεκούφισεν εὐσπλάγχυνος. Δι' ὅλας ἐκεῖ-
νας τὰς ἐναγεῖς παρανομίας καὶ ἀντι-
χρίστους κακουργίας καὶ πρκαφορὰς . . . λέγο-
μεν, ὁ Παντοκράτωρ καὶ Δίκαιος Θεός,
μακρὸν χρόνον, ὡς, ἐξ εὐσπλαγχνίας, εἴω-
θε, μακροθυμήσας, ἀλλὰ, τὸ ἀμεταμέλη-
τον καὶ ἄτρεπτον τῆς αὐτῶν, αὐτόχρη-
μα, πεπωρωμένης καρδίας, τέλος, δια-
γνοὺς, τὴν παντοδύναμον Αὐτοῦ χεῖρα,
ἀπὸ τῆς, μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εὐ-
νοουμένης αὐτῶν, κεφαλῆς, ἀφείλετο, δι-
καίως, καὶ εἰς μύρι' ὅσα δεινὰ, τὴν, ἐκ
τῆς ἡδυπαθοῦς ραστώνης καὶ τῆς ἡθι-
κῆς παραλυσίας, ἐκφραυλισθεῖσαν ἐκείνην

Πόλιν, καταβαλὼν, καὶ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὀλοκλήρου καταστροφῆς, πρὸς σωφρονισμόν, ἐτιμώρησε. Πρὶν δὲ τούτων τῶν οἰκτρῶν συμβαμάτων, τὰς γνώσεις μὲν δεινόν τινα καὶ σοφόν, Πατριάρχην, τὸ δὲ ἥθος, λίαν ἰσχυρογνώμονα καὶ τραχύν, τὸν πολὺν Φώτιον, ὁ Μέγας καὶ Δίκαιος, κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους τοῖς θνητοῖς, βουλάς καὶ γνώμας, διὰ τῆς ρητορικῆς αὐτοῦ τῆς ἀκαταμάχητου καὶ τῆς ἐνθέου προτροπῆς, κατὰ τοῦ, ἐκ τῆς, εἰς τὴν νέαν Ρώμην, ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ πρωτοθρόνου Ρώμης, τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, σὺν τῇ Αὐτοκρατορικῇ, διὰ τοῦ νεοφωτίστου, Μεγάλου Κωνσταντίνου τοῦ Α', μετατρέπου μεταβάσεως, τοῦ, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἐκείνῃ συμβάματι, τὸ φύσει ἀρχικὸν καὶ αὐθαίρετον τοῦ ἀγερώχου φρονήματος ἐκείνου, ἐγκαρδίως, κάρτα πληχθέντος, καθότι, μάλιστα, τὸν Πατριάρχην καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, ἀντιμετώπως τῷ Ἀγίῳ Πατρὶ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, τῷ, ἀπὸ τοῦ πρωτοκλήτου Ἀποστόλου Πέτρου, τοῦ πρώτου τῆς Ρώμης Ἀρχιερέως, μετὰ Χριστὸν, τὸν ὄντως, Ἄκρον Ἀρχιερέα καὶ Βασιλέα, τὰς τε κλεῖς τοῦ Παραδείσου καὶ τὴν Ἀρχιερωσύνην καὶ τὴν λοιπὴν παντοκράτορα Ἀρχὴν, τὴν τε κληρικὴν καὶ τὴν λαϊκὴν, ἀπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης *orbi et urbi*, ὡς κληρονομίαν, θεῖα βουλήσει καὶ χάριτι ἀναλαβόντος, καὶ πανταχοῦ τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης, ὡς τοιοῦτος, παγνόμως, ἀναγνωρισθέντος καὶ δεσπόζοντος, διὰ τὴν αἰφνίδιον ἐκείνην, ριζικὴν τοῦ ἀρχῆθεν καθεστῶτος, ἀλλεξήλου γενομένου καὶ ἐπὶ τῇ, ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐτοῦ, τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, τοῦς, τοῦ Σοφωτάτου καὶ θειοτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, πομπώδεις τίτλους καὶ ἐξαιρέτους προνομίαις, ἀπειδῶς, χορηγηθέντας, ὡς ἀντιμετώπους δῆθεν τῶν τοῦ Ἄκρου τῆς Ρώμης Ἀρχιερέως, τοῦ χθῆς καὶ πρῶην μὲν Μονοκράτορος, ἐν τῇ καθόλου Χριστιανῶσυνῃ, νῦν δὲ, διὰ τῆς μετατροπῆς, τὸν Ἀρχιερέα Κωνσταντινουπόλεως, τὸν, τοῦ Πάππα Ρώμης, δευτεροθρόνον, τὴν τάξιν καὶ τὴν θέσιν, ὡς πρῶτον, ἰσχυρόν, πρὸς ἐλπίδα, γινόμενον, ἐξοργισθέντα, κἄπως, μέχρι τίνος,

δικαίως, εἰς ἀδιάλλακτον τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, διάστασιν καὶ ἔχθραν, μοιραίως μὲν, τὸ φαινόμενον, θεῖα δ' ἐπιτινοῖα, τὴν βέλτερον, προὔτρεψατο, ὁ, κατὰ τοῦτο, ἀντίχριστος Πάππας, ἐπειδὴ ὁ πρᾶς Χριστὸς, οὐδ' ἐπὶ τῆς Γῆς, διάδοχος, σεμνύνεται, εἶναι ὁ, κατὰ καιρὸν, Πάππας Ρώμης, μόνον, τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν, πρὸς ἀλλήλους, ἀγάπην, καὶ οὐχὶ τὴν διχόνοιαν καὶ τὸ μῖσος, τοὺς ἀνθρώπους, καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος καὶ, εἰς οὐρανὸν ἀναβὰς, διὰ τῶν πανσόφων μαθητῶν αὐτοῦ, τῶν Ἀποστόλων ἐδάσει.

Ἐκ τούτων δ' ἀπάντων καὶ μυρίων ἄλλων, ἃ, ἐπιλείψει τ' ἂν μ' ὁ χρόνος, διηγούμενον, ἄλλως τ' ἀπάντων τούτων, πασιγνώστων ὄντων, τὸ φρικτὸν, τὸ μέγα ἐκεῖνο, τὸ μυρίων κακῶν τῇ ὀρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ αὐτῆς πληρώματι, πρωταίτιον, σχίσμα, ἐγένετο, τὸ, ἐκ τῆς αἰφνίδιου ἐκείνης, τῆς καθόλου Αὐτοκρατορικῆς καὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, μεταστάσεως, φρικτὸν ἐκεῖνο γεννηθὲν, μεταξὺ δύο ἀδελφῶν λαῶν, τῶν μέχρις ἐκείνης τῆς πανολέθρου ἐποχῆς ἐν ἁρμοσίᾳ, ἐν Χριστῷ, συμβιούντων, καὶ, κατὰ Χριστὸν, ἀγαπῶντων ἀλλήλους, τὸ, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Βυζαντίου, ὀλοκλήρου, ἀνεπιστρέπτει, καταστροφῆς!

Τοιαῦτα δ' ἄλλα, ἄλλα πολλὰ, μείω, καὶ πρὸς τὸ φοβερόν σχίσμα, οὐδὲως ἐκεῖνο, μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς συγκριτέον, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων δυστυχῶν ἡμερῶν, οἰκτρῶς ξυνέβη, μεταξὺ ἡμῶν, καὶ τῶν, χθῆς καὶ πρῶην μὲν ὑφ' ἡμῶν ἐπικαλουμένων ἀδελφῶν, Βουλγάρων, νῦν δὲ ἀσπόνδων, ἐκ τοῦ βικίου καὶ οὐδόλως δεδικαιολογημένου, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἀποστολικῆς τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐχθρῶν καὶ ἀδιελάττων πρὸς ἡμᾶς πολεμίων, ὡς δὴ, τῆς μεταξὺ ἀδελφῶν, ἔχθρας, πολλῆς, πάσης, ἄλλης, μεταξὺ ἀδελφῶν, ἔχθρας καὶ ἀπεχθείας, δεινότερας γινομένης, κατὰ τὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ δὲ τοῦ Χωρισμοῦ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν τούτων ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲν ἔχουσα τὸ δογματικὸν αἷτιον, ὡς, μόνον, ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ, ἀπὸ τῆς Κυριαρχοῦ Ἀρχῆς, βία, γενομένου χωρισμοῦ καὶ συνεπῶς, διοικητικῆς εὐσεῖας, τὸ ἄνω ρηθὲν βουλγαρικὸν σχίσμα, οὐδένα εἶχε τῆς

ὐπάρξῃς, λόγον, ὡς τούτου, ἐξ ἀκραίονος φυλετισμοῦ, ὡς κατηγορήθη, οὐδόλως προήλθεν, ὡς τούτου μηδόλως, ὀφισταμένου, καὶ οὐ γενομένου ἐκείνου, εἰ μὴ, ὡς, καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, ταῖς μὴ ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐξαρτωμέναις, ἀλλὰ μόνον, μετὰ τῆς πρωτογενεῖς ἐκείνης, τῶν ὀρθοδόξων, τῆς, τὰ πρῶτα φέρουσης ἐκκλησίας, δογματικῶς, ἀδικασπᾶστος, εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐνοούμεναι, οὕτως ὡς διοικούμεναι, ὑπάρχουσι καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν μὴ Ρωμαίων, ἐκκλησιῶν τῶν Ὀρθοδόξων, Ἐκκλησίαι, ἐν τε Ρωσσίᾳ, καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ρουμανίᾳ καὶ ἐν Σερβίᾳ, καὶ ἐν τῇ αὐτονόμῳ τοῦ Μαυροβουνίου, ἡγεμονείᾳ καὶ ὁπουδήποτε ἂν εἴη, πολιτικῶς καὶ διοικητικῶς, ἐτέρᾳ, ὑπεικουσᾷ Ἀρχῇ, ὀρθοδόξος ἀλλοδαπὴ Ἐκκλησία, ὡς, ἐν Karlowitz καὶ ἐν Βοσνίᾳ, καὶ Ἐρτζεγοβίᾳ, νῦν, ταῖς, τῇ Αὐτοκρατορίᾳ τῆς Αὐстро-Ὑγγαρίας, πολιτικῶς, ὑπεικούσαις, Ἐκκλησίαις, φιλεῖ γίνεσθαι, κατὰ νόμον καὶ ἔθος. Ἐλευσεται δ' ἡμεῖς, καὶ νῦν, ἰσως, ἐπεὶ, καθ' ὃ, ἅπαντα ταῦτα, συνοδικῶς, εὐκρινισθέντα, τῶν παθῶν, ὑπὸ τοῦ πανδύκτατος χρόνου, κατευνησθέντων ἐκπνορηθήσονται, τὰ κακῶς ἔχοντα, καὶ οἱ φίλοι ὁμόδοξοι Βούλγαροι, τὸν νόμον τοῦ ἀποτροπαίου «Συγισματικοῦ», αἰσῶς, ὡς τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὰ, τοῦ θεμελιωτοῦ, τοῦ θεανθρώπου καὶ ἀδικαιρέτου Θεοῦ, τοῦ, τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ ἡμῶν δόγματα, πανσόφως καὶ παναγίως ἰδρυσάντος, ἐμπρέπει, ἀπαλλαχθέντες, εἰς τὴν, τῆς ὁμοδοξίας, ἀδικαιρέτου πολυμνῆν, καὶ τὴν ἀρχαίαν ὁμόνοιαν καὶ χριστιανικὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην ἐπανέλθωσιν· ἀλλὰ, πρὸς τοῦτο, δέον αὐτοὺς τοὺς Βουλγάρους, τὰ πρῶτα βήματα ποιῆσαι, καὶ τότε, πεποίθαμεν, τὴν φιλόστοργον μητέρα, Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, τὰ μηδόλως ἀποπληκνηθέντα αὐτῆς τέκνα, ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς, ἡδέως καὶ σταθερῶς, περιπτύσσασθαι, καὶ φιλοστόργως ἀγαπῆσαι.

Καὶ περὶ τούτων μὲν ἄλλος σύγγρωτος δὲ, σιδαστοὶ Ἱεράρχαι, τὴν, ἐκ προοιμίων, μακρηγορίαν μου ταύτην, τὴν, ἐνίοις, τῶν, τὸ αἴτιον ταύτης, ἀγνοούντων, ὡς ἐπυχθῆς, γέροντος, πολυλογίας, νομισθεῖσα, ἀποσκοπισθῆται ἰσως, ἐν δυσωπίᾳ. Τὸ δ' αἴ-

τιον ταύτης ἐστὶ, πρῶτον ὁ διακαῆς ἐμὸς, πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν ζῆλος, καὶ ἡ, πρὸς τοὺς, ἐν Χριστῷ, ἀδελφούς, ἐνδόμυχός μου εἰλικρινὴς ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις· δεύτερον δ' ἡ, ἐξ ἀνάγκης, ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν συσκέψεων, ἀπομάκρυνσίς μου, πρόσθε, δὲ καὶ τὴν τελείαν, εὐκαιρίαν, ἔλλειψιν, τοῦ, τὰς σμικρὰς μου καὶ ταπεινὰς ἰδέας καὶ τὴν, περὶ τῶν τυχόν, τῷ Ἐθνείῳ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ συμβαινουσῶν ἀντιζῶν περιστάσεων καὶ δυσπραγιῶν, τὴν ταπεινὴν ἐμὴν γνώμην, φιλόχριστον γεαρτὸν ἀθροισμα, εὐσεβάστως, υποβάλλειν, παρρησίᾳ, ὅπως κἄν, τυχόν, θεραπεία τις, ἐν τοῖς κακῶς ἔχουσι, προσγένηται, ἔνκ, τοῦλάχιστον, ἐκν οὐκ ἄλλο τι, τὴν ἐμὴν καθησυχάσω, ταραχθεῖσαν, συνέλθω.

Ἀλλὰ δεῦτε, σιδαστὸν ἀκρατήριον, εἰς τὸ προκείμενον τοῦ λόγου μου ἐπανέλθωμεν, τέλος, μετὰ τοσούτου χρόνου σπατάλην, ὅς, ὅμην λίαν τιμωρὸς ἐστίν, ἐν τῇ ἀρχῇ ἡδὴ, τοῦ λόγου τυχὴ καὶ βουλήσει, ἐπισποδίων, παρεισχυθέντων μὲν, ὄλων, ἔσω τῆς ἀσχολούσης με υποθέσεως, ἐνίοις δ', ἐπαχθῶν καὶ ὄλως, περιττῶν, ἰσως, φαινομένων, ὅρρα, καὶ τοῦ, εἰς τὸ μέσον τοσούτου καὶ τηλικούτου Ὀμίλου, ἐμὲ, ἐγγράφως παρκαστῆναι τομῆσαι, σιδαστὸν τὸ αἴτιον ἐστίν, ἀποδειχθῇ.

Οὐδεὶς δ' ἂν ἀγνοεῖη, τὸ, ἐνταυθα τε καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐκ, τοῦ, τοῦ πολυχρότου παρὰ νόμου, δι' ἀπαγωγῆς, ὡς φημίζεται, ἀνηλίκων, ἐκ, τοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ Ἀγγλικοῦ, τῶν ὁρφανῶν κορασίων, ἐν ᾧ, παιδευόμεναι, διητῶντο, δύο ἀδελφαί, μικρᾶς ἡλικίας, ὁρφαναί, ὧν, μέλισται, ἀτυχῆς, ἦν, ἡ ἐτέρα τοῦ μακαρίτου Γεωργιάδου, ὁρφανῆ, μητρός τε καὶ πατρὸς, κόρη, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ κηδεμόνος, ἀδελφοῦ τοῦ Κου Δος τῆς Ἰατρικῆς, τοῦ δικέμου καὶ πασιγνώστου, ἐμπείρου χειρουργοῦ Σιδαστοπούλου, συγγεγᾶ ἀπάτη, καὶ διὰ πλαστογραφίας, τὴν ἀξιοτίμον, τοῦ Παρθεναγωγείου, Καν Διευθύντριαν, πρωτοφανῶς, παρ' ἡμῖν, τεχνευθείσης, φανακισάσης, καὶ τὴν ἀδειαν τοῦ, τὴν κόρην, ἀκαίρως, τοῦ Παρθεναγωγείου, ἐν ᾧ αὐστηρὰ πειθαρχία καὶ τάξις, τηρήθη, κυριεύει, ἐξελθῆναι, ὡς

δθην, ὑπὸ τοῦ Κηδεμόνος, δι' οἰκισκὴν
τινα κατεπείγουσαν ὑπόθειν, εἰς τὸν αὐ-
τοῦ οἶκον, προσκλθεύς.

Ταῦτα πάντα, καὶ ὡς πλεῖστα ἄλλα
θ', ὡς, ἐκ τοῦ στενοῦ τοῦ χρόνου τε καὶ
τοῦ χώρου, ἐνταῦθα, ἀποσιωπητέα, τὰ,
καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς, τῆς Πόλεως ἀγυαῖς,
καὶ τῇ ἀγορᾷ καὶ ταῖς Ἐκκλησίαις καὶ
αὐταῖς ταῖς δημώδεσι λέσχαις, καὶ κα-
πηλείοις, ὡς παροιμιώδη, λεγόμενα καὶ
φημιζόμενα, λέγομεν, τίς οὐκ, ἂν, ὡς αὐ-
τόπτης καὶ αὐτήκοος, μάρτυς, ἀκριβῶς
καὶ λεπτομερῶς, ταῦτα πάντα, ἀκριβῶς,
εἰδείη; ἀλλ' ἔνα, ἐλλόγως, εἰς τὸ θ, βού-
λομαι, καταλαβέσθαι συμπέρασμα, σύγγω-
τέ μοι, Ἀγιοὶ καὶ Σεβάσμιοι Ἀρχιερεῖς
καὶ Κύριοι, Σύμβουλοι, τὰ συμβάντα, συνο-
ψισκένω, τὸ τυχοδιωκτικὸν στυγερὸν ἐ-
κεῖνο σύμβαμα, ἐνώπιον ὑμῶν, εὐθαρσῶς,
ἀφηγήσασθαι.

Καὶ ἡ μὲν δυστυχὴς μὲν, ἐν τῇ πε-
ριστάσει ταύτῃ, ἄλλως δ' εὐτυχὴς,
διὰ τὸν, ἐκ τῆς πατρικῆς μελλούσης
κληρονομίας, ἀσφαλῆ καὶ οὐκ εὐκα-
ταφρόνητον, προσδοκώμενον, πλοῦτον, ἐνε-
κέλειστο, ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Παρθεναγω-
γεῖω, Χριστιανικῶς τε καὶ εὐσχήμως, ἐκ-
παιδευομένη· ἔστι δ' ἡ κόρη, λίαν ἀθῶα
καὶ ὅλως ἀπειρος, τὸ 13ον τῆς ἡλικίας ἔ-
τος, μόλις, ἄγουσα.

Ἐτυχε δὲ, καὶ τις τριακονταέτης νέος,
ἀξιοτίμου καὶ εὐπόρου οἰκογενείας τόκος,
ἐξ Ἀθηνῶν, μόλις ἀπάρας, καὶ πάραυτα,
ἄμ' ἐνταῦθ', ἀφικόμενος, τοῦ, ἐν Κων/πό-
λει Βασιλικοῦ Προξενείου, Γραμματεὺς, ὁ-
νομασθεὶς, τοῦνομα, Βερενίκης, Κυρίαν τι-
να, πνεύματος μὲν ἐκδικητικοῦ καὶ ἄλ-
λου, ὡς πλεῖστου, ἔμπλεων, τῆς δὲ, τῶν,
παρ' ἡμῖν, ἐμποροπραπεζιτῶν, ἀνωτέρως
περιωπῆς, Μέλος ἀγλᾶδον, τυγχάνουσα,
τᾶλλα δὲ, πολυπράγμονα, καὶ ἐν ταῖς,
τῆς Περσίας, ἐσπερινᾶς ὁμιλίαις καὶ ταῖς
θεριναῖς διαχύσεσιν, ἐν ταῖς νήσοις τῶν
Μακάρων — Πριγκιπῶν, διὰ τὸ ἔξοχον
αὐτῆς πνεῦμα, τὸ εὐτράπελον τῶν τρόπων
τῆς καὶ τὴν λοιπὴν κοσμίαν συμπεριφο-
ρᾶν τῆς, λίαν περιεζήτητον, ἔτυχε, λέγο-
μεν, ὁ ἄνω ρηθεὶς, μόλις, ἐνταῦθα ἐπιδη-
μήσας, νέος, καὶ ἐν τῷ ἄμα, Γραμματεὺς
τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἐκλεγείς, τὴν,

πρὸ μικροῦ, ἀκροθιγῶς, περιγραφεῖσαν
Κυρίαν, γνωρῖσαι, τὴν οἰκίαν τοῦ εὐγε-
νοῦς ἐμπόρου, θαμνίζειν, οὕτως ὥστε, ἐν-
τὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ὡς ἀρχαῖος, τῆς ἐ-
ξιοτίμου ἐκείνης, Ἑλληνικῆς τοῦ Πέραν,
οἰκογενείας, φίλος νομιζόμενος, λίαν φιλο-
φρόνως, ἐφιλοξενεῖτο· ἔστι γὰρ ὁ νέος,
λίαν νουνεχὴς, καλὸς τὴν ὄψιν, καὶ τοὺς
τρόπους εὐάρεστος, τᾶλλα δ', ἄριστος
καλλιτέχνης μουσικὸς, καὶ, περιστάσεως
τυχούσης, καὶ τῆς Τερψιχόρης, ἄριστος
πρακτικὸς ὁπαδός, τᾶλλα δὲ, εὐπόρου τε
καὶ εὐυπολήπτου, ἐν Ἀθήναις, πατὴρ,
γόνος τυγχάνων, ἀρίστης ἀγωγῆς καὶ
παιδείας μέτοχος, τοῦ πατρὸς, τῶν, τὰ
μάλιστα δεινῶν, ἐμπειρῶν τε καὶ ἀνεπι-
λήπτου τιμιότητος καὶ εὐθύτητος, τῆς
Νεμέσεως, θιασωτῶν καὶ τὸ, τοῦ Δικηγό-
ρου ἐπαγγέλμα, ἰδίᾳ ἀκούωντος, εὐφήμως
καὶ περιδῶς πάννυ, ἐν τῇ τῆς Ἑλλάδος,
Πρωτεύουσῃ, ἐνδημούντος.

Εἰς δὲ Κων/πολιν, ἀπάρας, ἐν ἧ, ὡς ἔ-
φημεν, ἀνωτέρω, φάντες, ὑπὸ τῆς Κίρκης
δίκην, πολυπλόκου νεωτέρας, παρ' ἡμῖν,
Μαγίστης ἐκείνης, τῆς, τὸν τοιοῦτον, οὐκ
εὐκαταφρόνητον γάμον, ἀπατηλῶς, προ-
τείνουσας, πρὸς τὸ, κατὰ τῶν λοιπῶν τῆς
νεκνίδος συγγενῶν, ἐνεργῆσαι, καὶ αὐτὴν
μόνην, ὡς πρὸς μητρὸς θεῖαν αὐτῆς, προ-
στάτιδα καὶ αὐτογνώμονα κηδεμόνα, αὐ-
τοσχεδιασθῆναι, ἀμφοτέρων τῶν ὁρφανῶν
κορασίων, καὶ τὸν, Κύριον, Σεβαστόπουλον,
καὐτὸν, θεῖον, καὶ νομίμως, ὑπὸ τῶν λοι-
πῶν συγγενῶν, Κηδεμόνα, ἐκλεγέντα,
οὐκ οἶδα, τίνι νόμῳ, ἐξοστρακίσαι, οὐ-
τως, ὡς, ποτ', ἐν Ἀθήναις, τὸν Ἀριστεί-
δην, διὰ τὸ, ἐκεῖνον, τοῦπικλιν, Δίκαιον,
πανδῆμως, καλούμενον, ἐξωστράκισεν, ὁ
δῆμος, καὶ εἰς ἀποφυγίαν, κατὰ τὸν τό-
τε, ἐκεῖ, τῆς ισότητος, νόμον, καὶ μετα-
ξὺ τῶν πολιτῶν, πάσης ἀντιπολιτιστικῆς,
τῷ, τῆς ισότητος αἰσθημάτι ἐκείνων, ἀν-
τιβαινούσης, ὑπεροχῆς, πρὸς τὸ ἀποφυγεῖν.

Καὶ ὁ μὲν κλεπτικὸς ἐκεῖνος γάμος,
ἐν τῷ αὐτῷ, τελεῖσθαι, τῆς κόρης ἐρω-
τηθείσης, ὡς εἰκὸς, παρὰ τοῦ αὐτοσχεδίου,
κοιμῶντος νεαροῦ Νυμφίου, ἐπὶ πα-
ρουσίᾳ τῆς σεβαστῆς κλοκαγᾶθου θεᾶς,
εἰ, τούτῳ συζυγῆθῃαι, ὀρέγεται, καὶ πά-
ραυτα, ἐκθύμως, πάννυ, τῆς ἐρωτηθείσης

ἐκφωνησάσης ἄνευ οὐδενὸς διαταγμοῦ, γε-
γωνεῖα τῇ φωνῇ, τὸ Ναὶ! κρύφα, εἰς τὸ
οὗς ἐκείνης ψιθυρίσσης, ὅτι, τοσούτῳ
μᾶλλον, περιχαρῶς, εἰς τὸν γάμον τοῦτον, ἢ
λιπαρὰ χθαμαλὴ νεάνις, συγκατένευσε ἐγδύσον,
τὴν ἐπαύριον, χρεωστοῦσα, ἐν τῇ κριθμητικῇ,
ὑπὸ τοῦ, τῶν Μαθηματικῶν, τῆς Σχολῆς, Κα-
θηγητοῦ, λίαν αὐστηροῦ ὄντος, ἐπὶ τῶν
κλασμάτων τῶν συμμιγῶν τῆς κριθμητι-
κῆς, ἐξετασθῆναι, καὶ, κριθμητικοῦ νοῦ,
ἀποροῦσα, καὶ ἐκ τούτου, ἐν τῇ, τῶν ἀ-
ριθμῶν ἐπιστήμῃ, λίαν ἀδαοῦς, οὐσης, διὰ
τῆς εὐκαίρου ταύτης περιστάσεως, καὶ
τῆς δυσαρέστου ταύτης δοκιμασίας, καὶ
τῶν, τοῦ Καθηγητοῦ, ἐλέγχων, εὐχερῶς τε
καὶ προσφόρως, οὕτως ἀπαλλαττομένη,
χαρὰν ἔχαιρεν ἀμύθητον, ὅπως αἰεὶ ἡ
σκεπτικὴ νεάνις, καὶ οὕτως, ἔτι μᾶλλον
εὐχαρίστως, τὸν προταθέντα γάμον, δέ-
χισθαι, ἐβεβαίωσεν, ὑπομειδιῶσα, κομψῶς.
Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω συνέβη.

Πρὶν δὲ ἡ, εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἀποστά-
δος ταύτης ὑποθέσεως, ἂν ἐμβατεύσομεν,
ἐπιτραπήτω ἡμῖν, ἀνεκτικῶς μου ἐκκρα-
ταί, ἑτέρον τινα, ἐνηλίκων, μὲν, θρησκευ-
τικῶς δὲ, παράνομον, γάμον, κατὰ σύγ-
κρισιν καὶ πρὸς ἀποδείξιν, ὅτι διάφορα,
τοιούτων παρανόμων γάμων, εἶδη, παρ'
ἡμῖν, ἀρχῆθεν, ἔστιν ὅτε, συμβαίνουσιν,
ὡς μὴ ὤφειλε καὶ ὡς, παρὰ τοῖς λοιποῖς
ἐκκλησιάζουσιν Χριστιανοῖς, οὐτ' ἐνταῦθα, οὐθ'
ἀπανταχοῦ τῆς τ' Εὐρώπης καὶ αὐτῆς
τῆς ἀντιποδίου Ἀτλαντίδος, οὐδέποτε, οὐ-
δαμῶς, οὐδαμῇ ποτε, συμβαίνουσι . . . .
. . . . Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἡδη φθινούσης Ἑκα-
τονταετηρίδος, ὅτε χριστιανῶν ὀρθοδόξων
παῖδες, οὐκέτι, ὅλως ἐκφραγιζόμενοι, τὸν,
ἐν Εὐρώπῃ, κακῶς ἔχοντα πολιτισμὸν, ὡς
τὰ ἀλλότρια ὄθνια ἦθη καὶ ἔθιμα, ἥττον
ἢ οἱ τανῦν, οἱ ἡμέτεροι, ψιττακοῦ δίκην,
μιμεῖσθαι, ἐσεμνύνοντο οἱ δέλαιοι, ἀλλὰ
καὶ παντουρίων, χρῆσιν ἐποιοῦντο χειμῶνος
ὥρα, ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἐπὶ, αὐτοῦ σου φαλίδων
ἀνακλιντῶρων, ἀπαλῶς, ἐκάθηντο, ἀνακεί-
μενοι καὶ, πρὸς φωτισμὸν, τὰς ἐσπέρας ἀ-
λειμματοκηρίων τῆς Βάρνης, χρῆσιν ἐ-
ποιοῦντο, καὶ πρὸς ἐσπερινὴν διάχυσιν, ὁ-
πώρας χειμωνιακῆς, καὶ τῶν ἐσπερίδων,
τοὺς ἀγλαοὺς κερπούς, καὶ πέντε παράδων
τριτύλιον καὶ κανδρόλλιον καὶ κιντὶλ-

λιον, τὰ, ἱσπανῶν, χαρτοπαίγνια, τὴν
χαρτοσίαν, εὐθύμως παίζοντες καὶ τῶν ὁ-
πώρων γευόμενοι, ἀρίστως καὶ εὐθύμως,
διεσκέδαζον, οἱ μακκάριοι, ἄνευ πολλῶν δα-
πανῶν, ὡς τὴν σήμερον, κατὰ τὸν νεώτε-
ρον Εὐρωπαϊκὸν συρμὸν, φιλεῖ, παρ' ἡμῖν
γίγνεσθαι, ἐν σκέψει καὶ μελαγχολίᾳ, διὰ
τὸ ἔσχει ἀνεπαρκεῖς τῶν προσόδων, ἐκ τῆς
πολυτελείας. Ἄλλ' εἰς τὸ προκείμενον, ἐ-
πανέλθωμεν!

Κατὰ τὸ 1824ον περίπου σωτήριον ἔτος
τῶν Φαναριωτῶν . . . . . τις, οὗ τοῦνομα, τοῖς
πρεσβυτέροις ὑμῶν, ὡς γνωστὸν, ἀποσιωπῶ,
εἰς τὸ ἀνώτατον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας
ἄξιωμα, τὸ, τοῦ πρώτου τῆς πρώτης Πέν-
τάδος, τὸ, τοῦ Ἀμέγας Λογοθέτης, ἀρχῆ-
θεν ἐπικαλούμενον, οὗ, ἡ σημαντικὴ ἐπί-
σημος λειτουργία ἦν καὶ, μέχρι τῆς σή-
μερον, ἀκολουθεῖ οὖσα, τὸ, ἐν τοῖς, τῶν
νεωστῶν, ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ
Οἰκουμενικοῦ, ἐπὶ κεφαλῆς, κατὰ καιρὸν,
Πατριάρχου, ἐκλεγόμενων καὶ ἐπικυρουμέ-
νων Ἀγίων Ἀρχιερέων, καὶ τὸν Ἀρχонта
Μέγαν Λογοθέτην, πρὸς ἐπικύρωσιν, ἐν τῇ
ἐκ συμβολαίου γράφου, κατὰ τὴν περίπτω-
σιν μόνον, ταύτην, ἐπισήμως, ὑπογράφει-
σθαι καὶ πρὸς τοῦτοίς, ἐς ἄλ, ἐν τοῖς,
περὶ τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίας, συγκροτούμενοις συμ-
βουλίαις, ἐν τοῖς πρώτοις παριστᾶναι, πα-
ρακαθεζεσθαι, συσκέπτεσθαι, τὴν ἑαυτοῦ,
ἀποφαινόμενον, ἐν τοῖς πρώτοις, γνώμην,
ψηφίζειν καὶ τοῖς ψηφισθεῖσιν, ἐπιψηφί-
ζειν, καὶ τέλος, ἐν ταῖς, μετὰ τῆς Αὐ-
λῆς καὶ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, . . . τὰς τοῦ Πα-
τριάρχου, γνώμας, αἰτήσεις καὶ δεήσεις,
μεταβιβάζειν, ἀντ' αὐτοῦ, ἐκεῖσε, δι-
πραγματεῦεσθαι, καὶ τὰς Αὐτοκρατορικὰς
ἀποφάσεις, βουλὰς καὶ διατάξεις, τῷ Πα-
τριάρχῃ καὶ τῇ Συνόδῳ μετακομίζειν.
Τὸ ὑψηλὸν τοῦτο λαϊκο-κληρικὸν ἄξιωμα,
ἀναδεξάμενος, Δάμιονι κακῶ χρησάμενος,
ὁ ἄνω ρηθεὶς εὐπατριδῆς, μοιραίως, τῆς
πρώτης αὐτοῦ ἐξαδέλφης, παρὰ τοὺς κα-
νόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦναντίον τοῦ
ἱεροῦ διέποντος, τοῦ ὀρθοδόξου νόμου,
ἐρασθεὶς ἐμμανῶς, ὁ ἐρωτόληπτος Νεα-
νίας, λάθρα, τυχὼν τινος παρονομοῦν-
τος, ἀσυνειδήτως, ἱερέως, ἀνοσίῳ εὐ-
λογίᾳ καὶ ἱεροουργίᾳ βεβήλω, γάμφ ἀνό-

μω, τῇ Ἐρωμένῃ αὐτοῦ, συνήθη ὁ δαί-
λαιος.

Ἀλλὰ τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκ-
κλησίας, τῆς, ὡς εὐλαβῶς, τῶν ἐκκλη-
σιαστικῶν ἀγίων Κανόνων καὶ τάξεων, ἀ-
γρύπνου ἐπόπτου καὶ τηρητοῦ, διὰ τὴν
παρανομίαν ταύτην, αὐστηρῶς ἐτιμώρησε
τὸν παραβάτην, τὸν, ὡς ἐκ τῆς, ἐν τοῖς
Πατριαρχείοις, ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς αὐτοῦ
θέσεως, τοσοῦτω, μᾶλλον, ἐπιληψίμου καὶ
καταδικαστέου, αὐστηρότερον, διὰ τινὰ
χρόνον, ἐκείνον, ἀποσυνάγων, ἐπισή-
μως, κηρυξαμένη, τῆς ἀρχῆς, αὐτὸν, ὡς
εἰκὸς, διὰ παντός, ἐπαύσατο, πάραυτα.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω, ἀπ' ἀρχῆς ξυμ-
βαίνειν, εἶωθεν, παρ' ἡμῖν. Ἰδωμεν δὲ,
ὅποῖα, καὶ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, μέ-
χρι τῶν τελευταίων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς,
συνέβαινε καὶ συμβαίνει.

Ἐὰν εἰπωμεν ὅτι, ἀντὶ διορθώσεως, ἐπὶ
τὰ χεῖρα μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἡθικῆς ὁλο-
τελῶς ἐξαχρειώσεως, τὰ πάντα, κατὰ
κρημνὸν, πεσόντα, προβαίνει, οὐκ ἀνσφά-
λοιμεν.

Ἐφθίμεν ἀνωτέρω φάντες, ὅποῖα τινὰ
αἰσχρὰ καὶ παράνομα, χθιζὰ καὶ πρῶην,
τὰ τῆς ἀτυχοῦς ὀρφανῆς Γεωργιάδου ἐ-
κείνης, ἐν πλήρει ὀρθοδοξίᾳ, παρ' ἡμῖν
τοῖς, ἐπὶ τοῖς θρησκευτικοῖς καὶ ἐννόμῳ
ὀρθοπροσύνῃ, σεμνυνομένοις, ἐγένετο.

Σκοπήσωμεν δὲ, ὅσον τάχιστα, ἵνα μὴ,
τοῦ κακοῦ, χρόνιου ἀπαξ, ἐκ τῆς ἡμῶν
ρξθύμου καὶ νωχελοῦς ἀσυγγνώστου ἀμε-
λείας γενομένου καὶ τοῦ διασῆμου, ἐπὶ
τοῖς παρὰ νόμοις, διὰ δωροδοκίας, γάμοις
γενομένου, ἐν Γαλατῇ, Παππᾷ-Κοκκίνου,
τοῦ, Θείᾳ εὐδοκίᾳ, εἰς Ἄδου, καταβάν-
τος, καὶ ἐκεῖ τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀνευδότου
αὐτοῦ κακίας πεισομένου, καὶ, ὡς εἰκὸς,
ἄνω, δίκην δώσοντος, τίνι τρόπῳ καὶ
πῶς, ἀν τὴν ριζικὴν τῆς ἡθικῆς ταύτης
νόσου καὶ ψυχικῆς στρεβλότητος, θερα-
πεύειν, εὐροίμεν, ὅρα, ὅγιαι γενόμενοι,
μηκέτι, τοῦ λοιποῦ ἀμάρτωμεν.

Τοῦτο δὲ πῶς γίνεται;

Μήπως ἄρα, παρὰ τοῖς Καθολικοῖς
Χριστιανοῖς, οἱ Κανόνες καὶ οἱ, τὰ τῆς
Ἐκκλησίας διέποντες, νόμοι, ἕτεροῖοι τῶν
ἡμετέρων, τυγχάνοντες εἰσίν; Οὐδαμῶς!
ὡς εὖ ἴσται, Σοφοὶ Θεολόγοι καὶ Νομικοί,

οὐκ ἔμοιγε δὲ, τῷ βεβήλῳ, τὰ τοιαῦτα,
ὑμῖν τοῖς Πανσόφοις, διδάξαι.

Πόθεν οὖν ἀν ἡ ἀντίφρασις αὕτη, προέρ-
χοιτο; Τοῦτ' οὐδόλως χαλεπὸν, τῷ, τὰ
τοιαῦτα μεμνημένῳ, καὶ τῷ περὶ τὰ
τοιαῦτα, εἰδήμονι, ἀνευρεῖν. Τοῦ αἰτίου
δ' εὐρεθέντος, πάραυτα τ' ἀποτελεσμα,
ἐκποδῶν, γίγνεται ἀρχαῖόν τι λατινικόν,
τῶν Ἀσκληπιαδῶν γνομικόν, τὸ λέγον
Sublata Causa, tollitur effectus, τοῦτ',
ἐναργῶς καὶ ἀμφισβητήτως, καὶ τῷ μὴ,
τὰ Μυστήρια τῆς Ἐλευσίως, μεμνημένῳ,
πρόδηλον, γίγνεται. Τοῦτο δὲ τί ἀν εἴη;
οὐδὲν ἄλλ' ἢ, ἡ, τῶν καθεστώτων, ἀκρι-
βῆς, ἐν τῇ πράξει καὶ οὐ μόνον ἐν τῇ
θεωρίᾳ, ἐκτέλεσις, ἡ γοργή.

Πρὶν δὲ ἢ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ λόγου,
τὴν ριζικὴν τῶν, περὶ τὰ τοιαῦτα, κακῶς
ἐχόντων, θεραπείαν, δεικνύντες, ἀν προβαί-
νομεν, παραχωρήσατέ μοι μικρὸν, Ἅγιοι
Πατέρες καὶ Σεβαστρί ἀδελφοί, ἔτι, τὸ
πρόδηλον, ἐκτείνειν, *ὡς ἡμεῖς, ἱεροῦ τῆς*
ἐκκλησίας κανόνας, παρὰ νόμον ἐμὴν ἀν-
ταρξάντες, ἐν αὐτοῖς τοῖς Πατριαρχείοις, τοῦ ἡ-
μισίας, ὡς ἔγγιστα, ἑκατονταετηρίδος,
ὑπὸ τῶν, καλοῦ ἀγαθοῦ τινος ἀνδρῶς,
καὶ τὸ μέγιστον, τῶν κληρικῶν λαϊκῶν, ἐν
τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, κα-
τέχοντος ἀξίωμα, ὑπὸ τοῦ πλάνου ἔρωτος πα-
ρσυρθέντος καὶ ὡς μὴ ὤφειλε, τελέσαντος,
αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῇ παρανομίᾳ ἐκείνῃ, ὡς
δετ', δίκας τισαμένου, ὡς ἀνωτέρω, τοῦτου τοῦ
ἀπεικταίου ἀκροβιγῶς, ἡρξάμεθα διεξιλέειν.

Ἀλλὰ θεῖα χάριτι, τοῦ καιροῦ πραιόν-
τος καὶ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ προο-
δεύσαντος, παρ' ἡμῖν ταῦτα πάντα
θυμασίως, ἐπὶ τὰ κρείττω, διωρθώθησαν,
καὶ μάλιστα, ἐπὶ τῆς εὐκλεοῦς καὶ φιλαν-
θρώπου, ὡς οὐδαμῶς ἄλλη, Αὐτοκρατορίας
τοῦ νῦν, ἐνδόξως καὶ ἐννόμως, βασιλεύον-
τος, Abdul Hamid Khan τοῦ Β', οὐ,
τὸ ἱερὸν ὄνομα εἴη, εἰς αἰῶνας, εὐλογημέ-
νον καὶ δεδοξασμένον, ἀμήν!

Ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν ἄλλας, ἐπανώ-
μεν δὲ εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, ὅπως,
ὡς ὑπεσχέθημεν, λύσωμεν αὐτὸ, ἐπὶ τὸ
κανονικώτερον καὶ ἀπορρύγμεν τὰς, μέ-
χρι τοῦδε, ἀναιδῶς καὶ ἀσυναίσθητως,

συμβαίνουσας, παρ' ἡμῖν παρανομίας.

Ὅποια δ' ἂν τοῦ ζητήματος τούτου, τοῦ δυσχεροῦς, ἡ λύσις γένοιτο ;

Αὕτη, ὡς ἔμοι δοκεῖ, ραδίᾳ τε καὶ ἀποτελεσματικῇ, ἂν εἴη, ἣν οἱ Ἀρχοντες, ἡμῶν, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, συνιέντες τῇ ἑαυτῶν ὑψηλῇ ἀξίᾳ καὶ ὀφειλῇ τὴν, τῶν κακῶν, ἐκ ραθυμίας, ἐξακολούθησιν, ριζηδόν, ἀπαξ, διὰ παντός, ἀποκόψασθαι, ἀνβούλιντο, ὡς ὀφείλουσι, τάχιστα, τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου, ἐπιλαβόμενοι, τὴν αἰσίαν θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ἐπισπέρζονται.

Ὅποια δ' ἂν αὕτη εἴη, ἡ θεραπεία ; Οὐδεμία ἄλλη ἢ, ἡ ἀκριβῶς θρησκευτικῇ τῶν ἀρχαίων ἡμετέρων ἱερῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων καὶ διατάξεων ἐκτέλεσις καὶ ἡ, τοῦ λοιποῦ, τούτων εὐσυνειδήτους διακτήρησις.

Ὅποια δ' ἂν εἴη ἡ τούτων, ἐν τοῖς παροῦσι, τοῦ ΧΙΧου φθίνοντος αἰῶνος, καθ' ὃν χρόνον, ἡμεῖς, μονοτονῶν παροιοῦντες, καὶ τῶν θρησκευτικῶν, ὡς μὴ ὠφελεῖ, φεῦ ! ὀλιγωροῦντες, ταῖς παραχρῆμα, ὡς ἄλλα τῆς ἡμῶν σκαλῶς ἀνδράποδα, δουλεύοντες ἡδοναῖς ἀσυειδήτως, ἀναισχυνοῦντες, οἱ ἄθλιοι καὶ κατάκαρδα, κάρτα διαφραμένοι καὶ ἐξηχρειωμένοι, ὑπὸ τῶν κακῶν, τῶν, παρ' ἡμῖν, παραδειγμάτων, τῶν ὁσημέραι, ἡμᾶς δελεάζοντων, οἷς ἄσμενοι, ὑπείκοντες, ἀπωλώλαμεν, ἀναισθήτως, οἱ δύστηνοι !

Πρὸς δ' ἐφαρμογὴν τῶν ἄνω ρηθέντων, στρέψωμεν τὰ ὅμματα πρὸς τὰ, ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων, ἐπὶ τοῖς γαμικοῖς, εὐσεβῶς καὶ ἀκριβῶς, πραττόμενα καὶ ἐκτελούμενα, δι' ὧν οὐδέποτε, οὐδαμοῦ, οὐδαμῇ, τοιαῦτα ἀποτρόπαια, ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ γάμου, διαπράττοντας, ἐωράκαμεν, οὔτε διαπράττεσθαι ἔξεστί ποτε.

Παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, οὕτως, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἡμετέροις, ἐν Εὐρώπῃ, παροικοῦσιν Ὀρθόδοξοις ὁμογενέσι νεώμισται, μηδέν, οὐδέποτε τελεῖσθαι καὶ ἐγκυρον

νομίζεσθαι, γάμον, εἰ μὴ, πρότερον, τῆς, παρ' ἐκείνοις τυχόν ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, τῆς, ἐν ἐκάστη χώρᾳ, διαφόρου τὸν βαθμὸν, οὕτως, ὡς ἀλλαχοῦ μὲν ἡ ἀνωτέρα τοιαύτη Ἀρχὴ ὑπ' Ἀρχιερέως, ἄλλοῦ δὲ ὑπ' Ἀρχιεμεινόντου, τοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, προϊσταμένου ἱερέως, τυγχάνοντος ὄντος, ἔστιν ὅτε δὲ, καὶ ὑφ' ἀπλοῦ Ἐφημερίου, κατὰ περιστάσιν καὶ ἀνάγκην, ὄντος τοῦ προϊσταμένου, ἂν, τῆς, ἐπὶ τούτῳ, ἐγγράφου, ἐνσφραγίστου καὶ ἐγκύρου, ὑπὸ τῆς, κατὰ τόπον πολιτικῆς Ἀρχῆς, ἐπικεκυρωμένης ἀδείας, ἐπιστήμως, ἂν τύχοιεν καὶ τρεῖς, ἀπ' ἐκκλησίας, κατὰ τρεῖς, συνεχῶς, ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐπ' ἐκκλησίας, τῶν γάμων, ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ βήματος, ὡς, οὕτω, τοῖς πᾶσιν, τοῖς ἐνδιαφερομένοις καὶ μὴ, ἢ, κατὰ ρητὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, τελεσθησομένη, θρησκευτικῇ τοῦ γάμου τέλεσι, γνωσταὶ γένωνται, ἵνα, ἐκάστῳ κωλύματι ἔννομον παραιρενεγκεῖν, καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς γαμηλίου τελετῆς κωλύσαι, δύναται, ἂν, ὡς εἰκὸς, καὶ οὕτω τότε, τὸ ἐκ τοῦ τοιούτου, τυχόν, σκάνδαλον, καὶ αἱ, κατὰ συνέπειαν δίκαι ἐκποδῶν γινόμεναι, τὸ κακὸν, εὐμαρῶς, οὕτω, θεραπεύεται, καὶ τὸ σκάνδαλον καὶ αἱ λοιπαὶ δυσχερεῖαι ἀπείργονται, αἰσίως, πρὸς ὄφελος παντός ἐνδιαφερομένου, ἀποφυγὴν πάσης αἰσχύνης οἰκογενειακῆς τε καὶ ἐθνικῆς, καὶ δόξαν ἀκήρατον τῆς τε Ἐκκλησίας, εἴτε Μεγάλης ἢ Μικρᾶς, καὶ ἡσυχον τῶν νεονόμων διαβίωσιν.

Εἶπον ! Ὑμεῖς, δὲ, Σεβαστοὶ Ἱεράρχαι καὶ ἔντιμοι Σύμβουλοι, πράττετε τὸ δοκοῦν Ὑμῖν, ἐγὼ δὲ τὰς χεῖρας τάξιμάς εὐαγῶς, νύψας, ὑποσημειοῦμαι, εὐσεβᾶτως,

Ὁ Ὑμέτερος εὐπειθὴς καὶ ταπεινὸς Θεράπων.

Ἐκ τοῦ Ἀστερόεντος (= Γητὶ στρατὸν ὡς ὁ Λόγιος Χρῆμα δέμναι)

Τὴν 25ην Ἰανουαρίου 1893.

[Υπογ.] Σ. Σ. Μυρογένης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020817

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὁν χρόνῳ
καὶ τῷ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ